

Projekt TWOJE STRONY-MOCNE STRONY
realizowany jest przez Program Społeczny 2012
w ramach Programu Rozwoju Bibliotek

Podręcznik dla lokalnego
opiekuna projektu

TWOJE STRONY- MOCNE STRONY

program
rozwoju
bibliotek

Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego realizuje Program Rozwoju Bibliotek, który ma ułatwić polskim bibliotekom publicznym dostęp do komputerów, Internetu i szkoleń. Program Rozwoju Bibliotek w Polsce jest wspólnym przedsięwzięciem Fundacji Billa i Merindy Gates oraz Polsko Amerykańskiej Fundacji Wolności.

inicjatywy

PROJEKT SPOŁECZNY 2012

jest realizowany przez:

i finansowany przez:

Trust for Civil Society
in Central & Eastern Europe

SPIS TREŚCI

WSTĘP **st.05**

Cel i opis projektu

1 CZĘŚĆ **st.08**

Przygotowanie do warsztatu.

Budowanie lokalnego zaangażowania

2 CZĘŚĆ **st.10**

Przebieg warsztatu

3 CZĘŚĆ **st.18**

Po warsztacie . Realizacja zadania

i promocja wyników pracy młodzieży.

ZAŁĄCZNIK 1 **st.22**

Ćwiczenia

ZAŁĄCZNIK 2 **st.24**

Sprawy organizacyjne

ZAŁĄCZNIK 3 **st.25**

Karta Projektu

NOTATKI **st.27**

WSTĘP

Cel i opis projektu

Projekt „Twoje Strony - Mocne Strony” ma na celu mobilizację kreatywności i talentów młodzieży do wypracowania wspólnego pomysłu na promocję swojego regionu. W związku z tym **najważniejsze jest, żeby plan i realizacja przewidzianego w projekcie zadania były dziełem młodych, żeby mieli oni poczucie sprawczości i autorstwa tych działań.**

Zadania osoby prowadzącej projekt polegać będą przede wszystkim na koordynowaniu i moderowaniu działań i dyskusji młodzieży, na motywowaniu ich do pracy. Równocześnie, praca koordynatora jest kluczowa, ponieważ od niej zależy powodzenie realizacji projektu – puszczenie projektu „na żywioł”, zostawienie młodych bez „opieki”, skutkować będzie prawdopodobnie opóźnieniami lub fiaskiem realizacji zadania.

Dla realizacji zadania bardzo ważny jest warsztat wprowadzający, który poprowadzi osoba opiekująca się projektem. Można wyszczególnić dwa podstawowe zadania warsztatu. Po pierwsze, jego celem jest **zmotywowanie uczestników do realizacji zadania**, „sprzedanie” im pomysłu i idei,

a także pobudzenie ich kreatywności. Poprzez refleksję nad mocnymi stronami swoimi i regionu (przy pomocy specjalnego narzędzia pracy warsztatowej), chcemy zachęcić młodych do wykorzystania tych „zasobów” przy realizacji zadania.

Drugim kluczowym celem warsztatu jest **wypracowanie szczegółowych postanowień dotyczących zadania**. Ważne jest, żeby to, co uda się wypracować podczas warsztatu nie „rozeszło się po kościach”, dlatego tak istotne jest podjęcie określonych decyzji już na warsztacie. Szczegółowy opis rodzajów decyzji, które grupa powinna podjąć podczas warsztatu, znajduje się w dalszej części podręcznika.

WYJAŚNIENIE CELU PROJEKTU (PRZYKŁADOWA INSTRUKCJA DLA UCZESTNIKÓW WARSZTATU):

Wszyscy mamy mocne i słabe strony, zalety i wady. Nasze zalety i mocne strony powinniśmy traktować jak zasób, który możemy wykorzystać do realizacji swoich celów i marzeń. Mocne strony mogą być bardzo różne – mogą to być nasze talenty lub umiejętności, ale także cechy charakteru, osobowości.

Tak samo możemy myśleć o swoim regionie/okolicy. Z pewnością nie wszystko jest tu doskonałe, nie wszystko nam się podoba. Ale jednocześnie na pewno, po chwili zastanowienia, będziemy w stanie wskazać również mocne strony naszej okolicy. Mogą się na nie składać elementy takie jak: natura, regionalna kultura, cechy ludzi tu mieszkających, charakterystyczne wydarzenia czy zwyczaje, potencjał rozwoju i wiele innych. To od was zależy, co uznacie za najważniejsze, najbardziej charakterystyczne, najbardziej warte pokazania, pochwalenia się, promocji.

Pomyślcie o swoim regionie/okolicy z perspektywy kogoś z zewnątrz – co taki ktoś chciałby tu zobaczyć, co warto byłoby mu pokazać? Na co nie trafi/czego nie pozna bez waszej pomocy/wskazówek? Dzięki czemu zapamięta wizytę u was?

Waszym zadaniem będzie przygotowanie portretu/wizytówki swojej okolicy, wzorowanej na wysłanych w kosmos zestawach informacji o Ziemi (Voyager Golden Record – pozłacany dysk, który został umieszczony na dwóch sondach należących do programu Voyager, wystrzelonych przez NASA w 1977. Ten 12-calowy krążek wykonany został z mie-

dzi i zawierał w sobie przekaz z Ziemi, na który składały się zdjęcia oraz dźwięki, mające stanowić rodzaj powitania dla obcych cywilizacji).

Forma przygotowania tej „wizytówki” jest dowolna, zależy od waszej inwencji i kreatywności, musi jednak być utrwalona w jakiejś formie, która umożliwi jej prezentację (np. nagrana na nośnik cyfrowy). Na „wizytówkę” może składać się dowolna ilość elementów, ważne żeby była złożona, nie sprowadzała się do jednego zdjęcia, żeby formułowała przekaz (np. skierowany do potencjalnego turysty, albo do mieszkańca innego regionu, albo do gościa z zagranicy). Celem jest przedstawienie mocnych stron i zalet waszego regionu, zachęcenie gości, żeby przyjechali i zobaczyli waszą okolicę. Ćwiczenie, w którym weźmiecie udział podczas warsztatu, pozwoli wam zebrać i usystematyzować wasze pomysły i wiedzę, dzięki czemu łatwiej będzie wam wymyślić konkretne elementy waszego projektu.

Wasza praca, razem z pracami młodzieży z 14 innych bibliotek, zostanie przedstawiona w formie zbiorczej wystawy/prezentacji/albumu, zależnie od formy realizacji waszych pomysłów.

Zastanie zaprezentowana podczas imprezy Imieniny Polski w czerwcu w Warszawie, na którą jesteście zaproszeni, a także podczas Tygodnia Bibliotek. Ponadto, zespół Projektu Społecznego 2012 (Uniwersytet Warszawski), po konsultacjach z Wami, prześle wyniki waszej pracy do władz lokalnych, w formie rekomendacji dotyczących polityki promocji waszego regionu.

1 CZĘŚĆ

Przygotowanie do warsztatu.

Budowanie lokalnego zaangażowania

Dzięki projektowi może powstać materiał innowacyjny i ważny dla lokalnej społeczności. Istotne, żeby nie tracić wizji celu, jaki przyświeca nam w tym projekcie, a celem jest stworzenie atrakcyjnego materiału dotyczącego mocnych stron naszego regionu. Najważniejszym wydarzeniem w projekcie jest warsztat, na którym wspólnie wypracowany zostanie temat i technika pracy, ale jej jakość i atmosfera będzie zależeć od tego, jak przygotowujemy się do warsztatu i ile osób uda się nam zainteresować. **Im więcej instytucji i osób będzie mogło się zaangażować w działania, lub choćby o nich usłyszeć, tym będą one miały większe szanse na rozdzwięk.**

Po pierwsze dobrze jest ogłosić, że biblioteka jest w takim projekcie i że z pomocą młodzieży powstanie materiał, który może być ciekawym dodatkiem do lokalnej strategii promocji. Nawiązanie kontaktu z lokalną prasą czy administratorem gminnej strony internetowej może wzbudzić zainteresowanie i pozwoli pozyskać dodatkowych partnerów. Warto opisać krótko projekt w e-mailu do władz gminy.

Najważniejszą grupą w tym projekcie są młodzi, którzy będą go reali-

zować. Zanim przybędą na warsztaty, muszą dobrze zrozumieć w jak ciekawym i prestiżowym działaniu będą mieli okazję wziąć udział. Ważne, by sensownie tę grupę wybrać, bo wtedy wszystkie aspekty pracy będą łatwiejsze. Inaczej będziemy nawiązywać kontakt z grupą, która jest ja-koś sformalizowana (np. kółko fotografii przy lokalnym GOK-u), a inaczej zbierając indywidualne dzieci spośród tych, które odwiedzają bibliotekę. **Jeśli grupa ma swojego opiekuna (nauczycielkę, animatora, trenera) koniecznie włączmy go do działań i zachęćmy by pomagał w realizacji projektu.** Bardzo ułatwi nam pracę, gdy dzieci/młodzi w naszej grupie będą mieć jakieś artystyczne zainteresowania, będzie wtedy można liczyć w większym stopniu na ich inwencję. Nie jest to jednak warunek konieczny.

Pokazujemy projekt jako wydarzenie ważne lokalnie, a nie tylko biblioteczne. Po pierwsze umożliwi to promocję owoców pracy młodzieży, po drugie może być ciekawym przykładem współpracy instytucji lokalnych. Pamiętajmy, że projekt młodych będzie własnością społeczności i może się jej naprawdę przydać.

Przed głównym warsztatem warto porozmawiać z przedstawicielami grupy, zapytać ich o czas jakim dysponują, ich oczekiwania, zainteresowania. Muszą dostać informacje na temat FRSI i Projektu Społecznego 2012 jako partnerach działań, poznać ogólny zakres wymagań (gotowość na spotkania, obecność na warsztacie, dostosowanie się do terminu realizacji zadania, ewentualnie również otwartość na przyjazd do Warszawy na wieńczącą projekt imprezę). Na każdym etapie warto rozmawiać z opiekunem grupy czy pracownikami innych instytucji (np. szkoły, jeśli grupę będą stanowić uczniowie). Te osoby mogą bardzo nam pomóc i na pewno mają dużą wiedzę na temat motywacji i sposobu działania swojej grupy. Rolą osoby opiekującej się projektem jest inicjowanie działań i koordynacja, a nie wykonanie projektu. Ustalenie terminu warsztatu powinno odbyć się w porozumieniu z młodymi, tak by nie kolidował z innymi zajęciami. Warto byłoby stworzyć listę adresów e-mail wszystkich uczestników, by łatwo było na bieżąco ich o wszystkim informować. W ten sposób można też stale pokazywać zainteresowanie, co może podnosić ich motywację,

a na etapie realizacji pozwoli na pomoc i jakieś sugestie. Jeśli biorąca udział w projekcie młodzież jest bardzo młoda, nie zapomnijmy o zaproszeniu do współpracy rodziców. Mogą być oni ważnymi ambasadorami tych działań.

2 CZĘŚĆ

Przebieg warsztatu

PRZYWITANIE, WYJAŚNIENIE CELU WARSZTATU:

Na początku warto raz jeszcze powtórzyć po co się spotykacie, co będziecie robić, na czym polega cały projekt. Jak powiedziano powyżej, młodzież musi wcześniej (na etapie przygotowywania warsztatu, zbierania grupy) dowiedzieć się o co chodzi w projekcie, czego się od niej oczekuje, jakie będzie miała zadania i mniej więcej ile czasu jest potrzebne na ich realizację. Równocześnie warto podkreślić, że warsztat jest dla nich (dla uczestników) okazją do zastanowienia się nad własnymi mocnymi stronami. **Ważne jest, żeby przekonać młodych do tego, by pracę traktowali poważnie i żeby wszyscy się w nią angażowali – efektywna praca podczas warsztatu jest warunkiem powodzenia projektu.** Ponadto, właśnie na warsztacie podjęte zostaną kluczowe decyzje i ustalenia, które później będą realizowane. Warto dodać, że formuła warsztatu zapewnia dobrą zabawę i możliwość wymiany pomysłów z kolegami i koleżankami, wspólnego stworzenia czegoś fajnego.

Jeśli nie wszystkie osoby w grupie znają się osobiście, na początku konieczne jest zadbanie o to, by wszyscy się

poznali. Propozycje ćwiczeń ułatwiających zapoznanie się i integrację grupy umieszczone są w załączniku na końcu podręcznika.

Ponadto, na początku warsztatu, przed rozpoczęciem pracy, warto jest przeprowadzić ćwiczenie pobudzające kreatywność lub integrujące grupę. Propozycje ćwiczeń znajdują się w załączniku na końcu podręcznika. Chodzi o to, żeby uczestnicy, przed przystąpieniem do pracy, byli „rozgrzani” intelektualnie i zmotywowani.

MAPA:

Przed warsztatem należy przygotować możliwie szczegółową mapę okolicy (może być np. mapa internetowa), gdzie zaznaczona będzie biblioteka, istotne punkty orientacyjne i wszystkie miejscowości okoliczne, z których pochodzą uczestnicy warsztatu. Prócz mapy, należy przygotować również kolorowe flamastry.

PRZYKŁADOWA INSTRUKCJA DLA UCZESTNIKÓW:

Zanim zabierzemy się do pracy, musimy na początek ustalić co konkretnie będziemy przedstawiać/promować, jaki obszar będzie przedmiotem naszego zainteresowa-

nia i pracy. Zaznaczmy go na mapie, żeby cały czas wiedzieć, do czego się odwołujemy. Ustalmy też, jak nazwiemy zaznaczony obszar, przedmiot naszej promocji.

Osoba prowadząca warsztat powinna poprowadzić dyskusję na temat tego, jaki obszar objąć przygotowywanym projektem – ważne, żeby każdy z uczestników miał szansę się wypowiedzieć i żeby uczestnicy ustalili wspólną wersję, na którą zgodzą się wszyscy. Wybranie/zaznaczenie danego obszaru musi mieć uzasadnienie, młodzież musi się z nim zidentyfikować, nie może być to obszar wyznaczony sztucznie. Również nazwa dla obszaru powinna zostać ustalona wspólnie, należy wysłuchać wszystkich pomysłów.

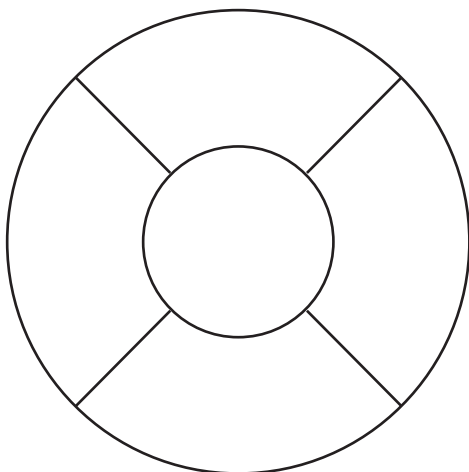
KOŁO GPS:

Gdy wszyscy członkowie grupy już się znają, są po rozgrzewce, wyjaśnione są cele i plan warsztatu, a obszar, który będzie przedstawiany jest zaznaczony na mapie i nazwany, możemy przystąpić do kreatywnej pracy warsztatowej nad generowaniem i grupowaniem pomysłów. W tym celu, specjalnie do potrzeb młodzieży uczestniczącej w projekcie „Twoje Strony – Mocne Strony” dostosowaliśmy metodę GPS for Enterprises, opracowa-

ną przez Flanders DC Creativity Forum w Belgii. Metoda ta, to „ulepszona burza mózgów” – pozwala wygenerować dużą liczbę pomysłów, pobudza kreatywność, a jednocześnie grupuje pomysły tematycznie i – poprzez wpisanie ich w specjalną kartę projektu – pozwala przygotować gotowe projekty działań do realizacji.

JAK PRZYGOTOWAĆ KOŁO?

Przed warsztatem należy przygotować tzw. Koło GPS. Na karcie dużego formatu, np. sklejonych dwóch kartkach do flipchartu, albo na dużym białym kartonie (format karty musi pozwalać zebrać się grupie uczestników wokół niej jak wokół stołu) rysujemy duże koło, podzielone na 4 ćwiartki, z małym polem (kółkiem) wspólnym dla wszystkich ćwiartek na środku:

Każda ćwiartka odpowiada innemu tematowi dla pomysłów:

1. JAKIE TO JEST MIEJSCE?

(co tu można zobaczyć? Przyroda? Architektura? Co można tutaj robić? Gdzie tu można odpocząć? Jaka jest atmosfera tego miejsca? Gdzie jest to miejsce? Co ciekawego jest w okolicy?....)

2. JACY SĄ TUTAJ LUDZIE?

(Co robią, czym się zajmują? Jakimi przymiotnikami można ich opisać? Jak się wśród nich żyje? Czy ktoś sławny jest stąd? Czy jest tu dużo przyjezdnych czy miejscowych? Jakie mają talenty? Czy jest coś, co ich wyróżnia?....)

3. CO TU MAMY WYJĄTKOWEGO/CO CHCIELIBYŚMY POKAZAĆ?

(Wyjątkowe miejsca? Co jest tu czego nie ma gdzie indziej? Wydarzenia? Za co kocham/lubię to miejsce? Z czego słynie to miejsce? Symbole tego miejsca? Gdybyś miał się stąd wyprowadzić, za czym najbardziej bym tęsknił? Co możemy dać innym [regionom]? ...)

4. O CZYM MARZĘ DLA TEGO MIEJSCA? JAK JE SOBIE WYOBRAŻAM ZA 10 LAT?

(Jak będzie wyglądało tu życie? Co się zmieni na lepsze? Co będą tu robić ludzie? Dlaczego chciał-

byś to mieszkać? Co szczególnie chciałbyś zachować? ....)

Pytania główne (pogrubione) należy wypisać na krawędzi każdej ćwiartki (po jednym na ćwiartkę). Pytania w nawiasach to pytania pomocnicze – można je również wypisać, ale ważne jest, aby wytłumaczyć młodzieży, że są to tylko sugestie możliwych kierunków myślenia – nie trzeba odpowiadać na wszystkie pytania pomocnicze, warto natomiast wpisywać swoje pomysły, nawet jeśli nie odpowiadają pomocniczemu pytaniu, ale zdaniem uczestników w jakikolwiek sposób pasują do głównego tematu danej ćwiartki koła.

Małe kółko w środku dużego koła to miejsce, gdzie zbieramy osobiste mocne strony i zalety wszystkich uczestników warsztatu. **Tu uczestnicy wpisują wszystkie rzeczy, które lubią i potrafią robić.** Jest to także miejsce na umieszczenie wszystkich pomysłów, które się pojawią, a które nie odpowiadają żadnej konkretnej ćwiartce.

JAK WYPEŁNIĆ KOŁO?

Po wyjaśnieniu grupie zadania, uczestnicy siadają wokół koła tak, że na każdą ćwiartkę przypadają min. **2 osoby („grupki robocze”), ale nie więcej niż 4.**

Na kolorowych karteczkach samoprzylepnych (postity) wypisują wszystkie swoje pomysły, skojarzenia i odpowiedzi na temat przypisany ich ćwiartce (**ważne: po jednym pomysłem na karteczkę**). W danej chwili interesują się tylko „swoją” ćwiartką, nie zajmują się innymi. Warto, żeby rozmawiali ze sobą w parach „ćwiartkowych”, dyskutowali pomysły. **Jedna „runda” trwa 7 minut.** Po upływie tego czasu przekręcamy koło o jeden stopień (tak, że grupa, która pracowała nad ćwiartką nr 1, teraz będzie pracowała nad ćwiartką nr 2, itd.). I znów, wpisują swoje pomysły i propozycje, przy czym **nie powtarzamy pomysłów, które już są przyklejone na danej ćwiartce przez grupę poprzednią!** Oznacza to, że uczestnicy dodają jedynie nowe pomysły, uzupełniają zestaw już istniejący – czyli najpierw muszą przeczytać wszystkie karteczki, które są już przyklejone na danej ćwiartce, a dopiero później przystąpić do generowania nowych pomysłów lub rozwijania tych, które już się pojawiły. Po upływie 7 min. znów przekręcimy koło o jeden stopień w tę samą stronę, także każda grupka otrzymuje kolejną ćwiartkę do pracy. W sumie przekręcimy koło trzy razy (po 1, 2 i 3 rundzie), także każda grupka pracuje nad każdą ćwiartką. Wypełnienie całego koła zajmuje zatem pół godziny (28 min. +/- 2 min.)

Uwaga: O ile pomysły na tematy przypisane do poszczególnych ćwiartek uczestnicy wypracowują w małych grupkach, o tyle małe kółko z ich własnymi mocnymi stronami uzupełniają w międzyczasie samodzielnie (można ewentualnie zaofiarować uczestnikom dodatkowe 3-5 min. na uzupełnienie małego kółka swoich mocnych stron po wypełnieniu całego dużego koła, jeśli będzie taka potrzeba). **Jest bardzo ważne, by prowadzący uczulił uczestników, że kółko mocnych stron jest istotnym elementem całości i żeby o nim nie zapominali w ferworze pracy nad kolejnymi „ćwiartkami”.**

W trakcie uzupełniania koła przez grupę, osoba prowadząca powinna zachęcać, pomagać, ewentualnie wyjaśniać wątpliwości młodzieży. Warto jednak powstrzymać się od podsuwania własnych pomysłów. Sposób moderowania pracy grupy należy dostosować do możliwości grupy, przede wszystkim jej wieku (młodszym osobom trzeba będzie oczywiście bardziej pomóc).

OMÓWIENIE KOŁA GPS:

Gdy wszystkie pomysły znajdą się już na karteczkach przyklejonych w kole, przychodzi czas, żeby wszyscy uczestnicy zapoznali się ze wszystkimi pomysłami. Osoba prowadząca warsz-

tat odkleja po kolei z koła **pojedyncze** karteczki i omawia je z grupą, wyjaśnia ewentualne wątpliwości (gdyby nie wszyscy rozumieли ideę danej propozycji) i przykleja je na tablicę/flipchart/stół, zachowując podział na poszczególne ćwiartki/tematy. **Jest bardzo ważne, żeby podkreślić, że nie ma znaczenia który pomysł należy do kogo – wszystkie one teraz są własnością grupy.**

Następnie, po omówieniu wszystkich karteczek i po naklejeniu ich wszystkich w jednym miejscu, każdy z uczestników dostaje po 3 głosy (małe naklejki – kropeczki, serduszka – ich kształt nie ma znaczenia). Każdy indywidualnie przykleja swoje głosy na pomysły/propozycje, które najbardziej mu/jej się podoba, z którymi najbardziej się zgadza. Można oddać np. 3 głosy na 1 pomysł (3 naklejki na 1 karteczkę), można rozdzielić po jednym na trzy różne – tę decyzję zostawiamy uczestnikom. **Wszyscy uczestnicy głosują równocześnie** – podchodzą do tablicy z karteczkami i nakleją swoje głosy.

Uwaga: Karteczki z małego kółka mocnych stron traktujemy jako zasób – ich nie poddajemy pod „głosowanie”.

Jest to spis rzeczy, w których uczestnicy są dobrzy i które potrafią robić, umiejętności które będzie można wykorzystać do realizacji zadania.

Po zakończeniu głosowania, osoba prowadząca warsztat wybiera 3-4 karteczki – pomysły, które otrzymały największej głosów – naklejek. Są to pomysły na realizację zadania stworzenia pozytywnej wizytówki/portretu określonego przez młodzież regionu/ miejsca.

Uwaga: Jeśli w grupie jest więcej niż 8 osób, należy wybrać więcej karteczek z pomysłami, które otrzymały największej głosów (5-6) i podzielić grupę na dwie mniejsze grupy projektowe (grupa projektowa powinna liczyć max. 6-7 osób) i wtedy każda z grup otrzymuje połowę wybranych pomysłów na swój projekt. Jeśli młodzież jest aktywna, a osoba prowadząca uzna to za stosowne, można również 8-osobową grupę podzielić na dwie 4-osobowe, dzięki czemu młodzież stworzy dwa projekty wizytówek. Ważne jest jednak, by mieć pewność, że te mniejsze grupki są wystarczająco aktywne i zmotywowane, by zrealizować zadanie.

TWORZENIE PROJEKTÓW:

Na tym etapie przystępujemy do tworzenia szczegółowego opisu projektu wizytówki.

Grupa uczestników (lub każda z grup, jeśli są dwie) otrzymuje kartę projektu (wzór karty w załączniku na końcu podręcznika). **Na tym etapie pracy bardzo ważna jest rola osoby prowadzącej warsztat i (jeśli to potrzebne) jej pomoc w wypełnieniu karty.** Przede wszystkim należy wyjaśnić grupie do czego służy karta, po co się ją wypełnia, co powinno się w niej znaleźć.

PRZYKŁADOWA INSTRUKCJA DLA UCZESTNIKÓW:

Robienie różnych rzeczy wspólnie, wspólne przygotowywanie i realizowanie zadań, daje dużą frajdę i pozwala osiągnąć rzeczy, których być może nie jesteśmy w stanie osiągnąć samodzielnie. Jednakże wspólne działanie wymaga współpracy i podziału zadań, musi być uporządkowane i zmierzać do jednego wspólnego celu. Dlatego potrzebny jest plan. W stworzeniu planu działań pomoże wam karta projektu. Wypełnijcie ją jak najbardziej szczegółowo. Nie spieszcie się. Rzeczy, które wspólnie tutaj dzisiaj ustalimy, będą

nas wszystkich obowiązywać przez cały czas realizacji projektu. Ważne jest, żeby każdy z was uczestniczył aktywnie w pracach nad projektem, a później w realizacji poszczególnych zadań. Każdy z was przyjmuje tu na siebie zobowiązanie, ale też każdy z was będzie WSPÓŁAUTOREM naszego wspólnego dzieła.

Karta projektu ma na celu ułatwienie pracy młodzieży, spisanie wszystkich ustaleń. Jest narzędziem, a nie celem samym w sobie. Ma pomóc w przeniesieniu elementów z koła, w którym wypisaliśmy sobie właściwości naszego terenu, na język zadania, jakim jest stworzenie na ustalony temat artystycznego „ładunku”, którym możemy się pochwalić. **Bardzo ważne, by zwrócić uwagę na technikę/techniki realizacji projektu.** Jeśli wybierzemy do promocji np. jakąś część pobliskiej puszczy zastanówmy się dłużej jak najciekawiej będzie pokazać jej właściwości. Karta projektu to plan działań i pomoc w organizacji pracy, można potraktować ją jak rodzaj kontraktu, który wszyscy uczestnicy podpiszą i którego będą przestrzegać.

Uwaga: Bardzo cenną pamiątką, ale i materiałem pomocnym przy dalszej pracy,

może być nagranie z warsztatu. Może ktoś ma telefon z funkcją dyktafonu? Fajnie jest nagrać z warsztatu krótki filmik, albo chociaż zrobić kilka zdjęć. Sam proces wymyślania projektu promocji jest wielką wartością.

Po zakończeniu prac grupy (lub grup) nad kartami projektu warto poprosić lidera grupy o krótkie omówienie karty i decyzji, jakie zostały podjęte. To może być też czas na ewentualne uwagi lub podpowiedzi do projektu ze strony prowadzącego lub drugiej grupy. **Warto w tym miejscu w kilku słowach zmotywować uczestników do jak najszybszego podjęcia działań zmierzających do realizacji projektu, który zobowiązali się stworzyć w karcie, oraz zapewnić o swoim wsparciu na dalszych etapach.** Warto skserować/zeskanować karty projektu, tak aby wiedzieć jakie ustalenia zapadły i w razie potrzeby móc „rozliczyć” z tego młodzież. Każda osoba uczestnicząca w warsztacie powinna otrzymać kserokopię wypełnionej karty projektu.

3 CZĘŚĆ

Po warsztacie . Realizacja zadania i promocja wyników pracy młodzieży

Na tym etapie będziemy mieć jasność, jakie elementy okolicy/regionu chcemy pokazać i zamieścić w naszym „promocyjnym” pakunku. Powinniśmy też wiedzieć jakimi technikami będziemy je opisywać, a grupa młodych powinna być zgrana i gotowa do pracy. Karta projektu zawiera w sobie również harmonogram, którego powinniśmy się trzymać. Ważne, żeby ustalić jakimi kanałami się komunikujemy (e-mail, spotkania, telefony). Dobrze, żeby co jakiś czas pytać członków grupy na jakim są etapie, w czym im pomóc, co się udało, nie udało. **Naturalne może być organizowanie spotkań grupy w bibliotece.** W trakcie realizacji bardzo często okazuje się, że pojawiają się trudności lub możliwości, których nie przewidzieliśmy. Trzeba zwracać na nie uwagę, pierwsze starać się wspólnie przezwyciężać, za drugimi podążać, jeśli nie psują a dodają wartości naszej idei.

Może okazać się, że będzie potrzebna pomoc kogoś, kogo nie było na warsztacie, albo któryś z rodziców przypomni sobie, że jego przyjaciel jest dobrym fotografem, który może czegoś nauczyć młodych. Nie bójmy się korzystać z takich okazji, bo mogą one bardzo wzbogacić projekt. Na tym etapie wykony-

wania pracy/pakunku promocyjnego można zwrócić się do instytucji, które wcześniej poinformowaliśmy o działaniu. Dom Kultury albo pobliska szkoła mogą w jakiś sposób pomóc w realizacji pomysłu. Warto szukać zasobów i pomysłów w trakcie realizacji, a może się okazać, że efekt końcowy nas zaskoczy. Cały czas pamiętajmy, że rękami naszej grupy młodych wykonywana jest ważna i potencjalnie interesująca lokalnie praca na rzecz całej społeczności.

W operacyjnym myśleniu o tym jak najciekawiej, najbardziej niesztampowo pokazać to, co wybraliśmy do promowania, **zachęcajmy naszą grupę do zbierania informacji od najbliższych, przyjaciół, sąsiadów czy dalszych, a związanych z okolicą krewnych.** Niech młodzi przed przystąpieniem do zasadniczej części pracy wykonają taką mini-pracę badawczą, która może podziałać na projekt bardzo inspirująco. Trzeba uważać, by nie odtwarzać schematycznego myślenia o naszej okolicy, nie skończyć z albumem fotografii okolicznych krajobrazów. To, co jest największą wartością tego projektu, to rodzaj zaskoczenia, odkrycia i innowacyjności. Warto zachęcić młodych do odważnych i niekonwencjonalnych działań. Praca ma się podobać im samym.

Na etapie realizacji pomysłu najważniejsze jest:

PAMIĘTANIE o ustaleniach z karty projektu, przy jednoczesnej otwartości na wartościowe wzbogacanie pomysłu.

SZUKANIE kontaktu, informacji i pomocy od mieszkańców, bo w ten sposób nasz projekt zakorzenia się w społeczności.

DBANIE o przepływ informacji między pracującą grupą i potencjalnymi sprzymierzeńcami. W ten sposób może się okazać, że na wyniki naszej pracy będzie czekać cała społeczność, bo prawie każdy w jakiś sposób się w nią zaangażował (choćby poprzez rozmowę).

ZASTANOWIENIE SIĘ nad atrakcyjnością naszego dzieła dla innych i nad sposobem pokazania wyników społeczności.

OSOBA OPIEKUJĄCA SIĘ PROJEKTEM POWINNA BYĆ W STAŁYM KONTAKCIE Z LIDEREM GRUPY, BY ZAPEWNIĄĆ GO O SWOIM ZAINTERESOWANIU I WSPARCIU.

Gdy praca zostanie zakończona, warto spotkać się raz jeszcze na podsumowującej rozmowie. Niech każdy uczestnik opowie o swoich wrażeniach, można podzielić się sukcesami, porozmawiać o tym co nie wyszło, sprawdzić czy sposób postrzegania swojej okolicy jakoś się zmienił poprzez realizację projektu. To świetna okazja by się naradzić, jak pokazać naszą promocyjną kapsułę mieszkańcom. Czy zrobić wystawę w szkole, czy zamieścić filmik na youtube. Na pewno młodzi będą mieli pomysły, by pochwalić się tym, co zrobili. Ponieważ warunkiem projektu jest, by efekt naszej pracy mógł być zapisany na nośniku cyfrowym, zadanie promocji jest ułatwione, można łatwo umieścić je na stronie www albo przesłać lokalnej prasie. Jeśli będziemy zadowoleni z efektów warto, by inni także to zobaczyli.

Dodatkowo: Każdy uczestnik dostanie od Projektu Społecznego 2012 dyplom informujący o udziale w naszym innowacyjnym działaniu. Prace będą również promowane przez Projekt Społeczny 2012 przy okazji innych podejmowanych przez nas inicjatyw.

Na każdym etapie realizacji projektu członkowie zespołu Projektu Społecznego 2012 będą do Państwa dyspozycji. Chętnie pomożemy, również koncepcyjnie. Wystarczy napisać lub zadzwonić:

Agata Dembek a.dembek@ps2012.pl,
+48 607 304 611

Aleksandra Gołdys a.goldys@ps2012.pl,
+48 502 221 550

Projekt Społeczny 2012 to inicjatywa Instytut Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego finansowaną ze środków Trust for Civil Society for Central and Eastern Europe. Zajmujemy się społeczną stroną przygotowań do Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej w 2012. Inicjujemy działania w obszarze partycypacji obywateli w decyzjach, organizujemy warsztaty prowadzące do tworzenia oddolnych strategii promocji kraju, przygotowu-

jemy ekspertyzy i badania, dbamy o rozwój sportu w Polsce i jego społecznienie. Projekt „Twoje strony – Mocne strony” realizowany wspólnie z Fundacją Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego jest uzupełnieniem Programu Rozwoju Bibliotek i jednocześnie ważnym elementem zachęcania instytucji lokalnych do włączenia mieszkańców w działania na rzecz promocji ich regionu.

Załącznik 1:

Ćwiczenia

Ćwiczenie z imionami, pozwalające zapoznać się uczestnikom warsztatu.

WARIANT 1:

uczestnicy stają w kole. Pierwsza osoba (prowadząca warsztat) przedstawia się swoim imieniem, dodając do niego opisujący tę osobę przymiotnik, rozpoczynający się od pierwszej litery jej imienia (np. Ambitna Ania, Beztroski Bartek). Kolejna osoba powtarza imię z przymiotnikiem poprzednika i dodaje swoje imię i przymiotnik ją określający. I tak dalej, po kolei, aż ostatnia osoba będzie musiała powtórzyć imiona z przymiotnikami wszystkich osób w kręgu.

WARIANT 2:

mechanizm jest ten sam co w wariancie 1, ale zamiast przymiotnika, prócz imienia mówi się także, co zabrałoby się ze sobą na bezludną wyspę (np. Jestem Ania i na bezludną wyspę zabieram poduszkę). Każda kolejna osoba powtarza wszystko, co zostało powiedziane wcześniej i dodaje swoje imię i rzecz, którą zabiera na bezludną wyspę.

Ćwiczenia integracyjne/"rozgrzewające":

„WSZYSCY, KTÓRZY...”

Ustawiamy krzesła w kole. Ilość krzesła

równa jest ilości uczestników minus jeden (dla jednej osoby brakuje krzesła). Wszyscy siadają na krzesłach, a jedna osoba zostaje w środku koła. Osoba ta zaczyna zdanie od słów: „Niech wstaną wszyscy, którzy tak jak ja...” i dodaje dowolną rzecz/cechę/czynność, która ją określa (np. Wszyscy, którzy tak jak ja są dziś niewyspani; Wszyscy, którzy tak jak ja mają niebieskie jeansy; Wszyscy, którzy tak jak ja lubią kolor czerwony, itp.). Wówczas wszystkie osoby, których też dotyczy to stwierdzenie (np. są niewyspane; mają niebieskie jeansy, itp.) wstają i przesiadają się jak najszybciej na inne miejsce, wtedy próbuje usiąść na którymś krześle również osoba, która stała na środku. Pozostałe osoby nie ruszają się z miejsc. Osoba, dla której zabraknie miejsca (nie zdąży usiąść), zostaje na środku i znów mówi: „Niech wstaną wszyscy którzy tak jak ja...”. Zabawę powtarzamy parę razy.

„WĘZEL GORDYJSKI”

Uczestnicy stają w kręgu blisko siebie i chwytają się za ręce, ale nie z osobami, które stoją bezpośrednio obok nich, ale z osobami obok tych osób (czyli co drugą osobę). Ręce osób stojących bezpośrednio obok siebie muszą się krzyżować, czyli nie może być tak, że jeden

krąg/rząd jest w środku, a drugi na zewnątrz. Zadaniem grupy jest, aby bez puszczenia rąk, rozplątać dwa okręgi.

Ćwiczenia pobudzające kreatywne myślenie:

PROWADZĄCY pisze na tablicy dwa, nie związane ze sobą niczym słowa (np. rower i pianino). Kto pierwszy wymyśli ciąg logiczny między tymi dwoma słowami (by przejść na zasadzie skojarzeń od jednego do drugiego), wygrywa. Warto zrobić kilka rund, tj. kilka par słów po kolei, żeby większa ilość uczestników miała szansę wygrać.

W GRUPACH 2-3 osobowych: wymyśl jak najwięcej skojarzeń ze słowem, które poda prowadzący (minimum 20 skojarzeń). Czas na wykonanie zadania: 1 minuta. Prowadzący może podać do tego zadania dowolne słowo.

Załącznik 2:

Sprawy organizacyjne

PRZED ORGANIZACJĄ WARSZTATU PAMIĘTAJ, ŻE:

- liczba uczestników nie powinna być niższa niż 8 osób
- warsztat powinien trwać ok. 3 godzin, w razie potrzeby można go przedłużyć
- trzeba odpowiednio przygotować salę, która powinna być wywietrzona, a przestrzeń powinna sprzyjać współpracy (krzesła wokół dużego stołu lub krzesła ustawione w kręgu)
- warto przygotować herbatę, zimne napoje i ciastka dla uczestników
- wcześniej należy przygotować mapę (do określenia terenu/regionu, który będzie przedmiotem pracy) oraz koło GPS i karty projektu
- potrzebne materiały: flamastry, kartki, kolorowe postyty, naklejki do głosowania, ew. kartki do flipcharta

Załącznik 3:

Karta Projektu

TYTUŁ PROJEKTU:

CZŁONKOWIE GRUPY:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____

LIDER:

CO POKAŻEMY / CO CHCEMY PROMOWAĆ? (opis przedmiotu, obszaru, cechy regionu czy mieszkańców. Dlaczego właśnie to? Na jakich cechach, właściwościach się skupimy, co jest w tym takiego fajnego i niezwykłego? Jak można doświadczyć tej niezwykłości (np. trzeba to zobaczyć, powąchać, trzeba się spotkać)

---

ul. Bracka 20 a
00-028 Warszawa
tel. 22 826 60 83
www.ps2012.pl

Projekt graficzny:
para buch
www.para-buch.pl